

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

Ławnik SN Marek Molczyk

Protokolant Karolina Majewska

po rozpoznaniu na posiedzeniu, bez udziału stron, w dniu 3 października 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, zażalenia SSO M. H. – Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądzie Okręgowym w G., na postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2024 r., sygn. akt I ZSK 25/23, o stwierdzeniu swojej niewłaściwości do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej E. T.- sędziego Sądu Rejonowego w G. i przekazaniu jej Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...]

p o s t a n o w i ł:

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

We wniosku z dnia 26 czerwca 2023 r., sygn. akt [...], o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, który wpłynął do Sądu Najwyższego, SSO M. H. – Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądzie Okręgowym w G., zarzuciła E. T. - sędziemu Sądu Rejonowego w G., popełnienie trzech przewinień dyscyplinarnych, w tym jednego wyczerpującego także znamiona przestępstwa – poświadczenia nieprawdy (zarzut z pkt 2 wniosku).

Sąd Najwyższy postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 19 czerwca 2024 r., sygn. akt I ZSK 25/23, stwierdził swoją niewłaściwość do rozpoznania sprawy dyscyplinarnej E. T. - sędziego Sądu Rejonowego w G. i przekazał ją do rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Sądzie Apelacyjnym w [...].

SSO M. H. – Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego w Sądzie Okręgowym w G., złożyła zażalenie na to postanowienie. Zarzuciła obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, polegającą na uznaniu, iż stwierdzenie właściwości Sądu Najwyższego w sprawach przewinień dyscyplinarnych wyczerpujących znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych, jest uwarunkowane uprzednim wydaniem postanowienia o wszczęciu śledztwa o ten czyn, a także błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mogący mieć wpływ na jego treść, polegający na stwierdzeniu, iż postępowanie karne o czyn z art. 271 § 1 k.k. stanowiący to samo zdarzenie faktyczne co czyn opisany w punkcie 2 wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej, nie toczy się. Podnosząc powyższe zarzuty wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Nie można podzielić zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, gdyż w dacie wydania zaskarżonego postanowienia nie prowadzono żadnych czynności w postępowaniu karnym, których przedmiotem byłoby zdarzenie ujęte w pkt 2 wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej. Skarżący przyznał przecież w uzasadnieniu zażalenia, iż do Prokuratury- Rejonowej [...] w G. w dniu 20 czerwca 2024 r., czyli już po wydaniu zaskarżonego postanowienia, wpłynęło zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 271 § 1 k.k., cyt., „w okolicznościach faktycznych jak w punkcie 2 wniosku o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej” (cytat z uzasadnienia zażalenia). Trafnie też Sąd Najwyższy stwierdził w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, iż skoro w myśl art. 110 § 1 pkt 1 lit. b u.s.p. Sąd Najwyższy jest właściwy do rozpoznania sprawy o przewinienia dyscyplinarne wyczerpujące znamiona umyślnych przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych, okoliczność ta (czyli wyczerpywanie znamion umyślnych przestępstw ściganych z

oskarżenia publicznego lub umyślnych przestępstw skarbowych), cyt. „musi być wstępnie w wysokim stopniu uprawdopodobniona co najmniej postanowieniem o wszczęciu postępowania karnego w postaci śledztwa lub dochodzenia. Fakt wydania takiego postanowienia uprawdopodobnia okoliczność, iż zarzucane przez Zastępcę Rzecznika przewinienie dyscyplinarne może wyczerpywać znamiona umyślnego przestępstwa lub przestępstwa skarbowego. Dopiero ta okoliczność uzasadnia skierowanie sprawy tego rodzaju do Izby Odpowiedzialności Zawodowej Sądu Najwyższego. Ostatecznie natomiast, o tym czy przewinienie dyscyplinarne wyczerpuje znamiona umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego przesądza prawomocny wyrok sądu karnego, czyli rozstrzygnięcia sądu karnego w istocie przesądzają o tym, czy przewinienie wyczerpuje znamiona tego rodzaju przestępstwa czy też nie, a w konsekwencji o właściwości sądu dyscyplinarnego. Podkreślić należy, iż pomimo wstępnego ustalenia właściwości Sądu Najwyższego do rozpoznania tego rodzaju sprawy, uprawdopodobnione postanowieniem o wszczęciu postępowania karnego w dalszym toku postępowania prowadzić może do odmiennych wniosków, a mianowicie, iż sąd ten nie jest właściwy do rozpoznania sprawy w sytuacji, gdy zapadnie postanowienie o umorzeniu postępowania np. z powodu braku znamion czynu zabronionego, co jest równoznaczne w skutkach z uniewinnieniem.” Należy też wskazać, że w powołanej w uzasadnieniu zażalenia uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 września 2006 r., sygn. akt I KZP 8/06, Sąd Najwyższy zaznaczył, iż cyt., „w wypadku toczącego się postępowania karnego nigdy osoba oskarżona nie może być traktowana także i przez inne organy władzy publicznej jako osoba, która popełniła przestępstwo. Zatem, domniemanie niewinności chroni oskarżonego również wobec innych organów władzy publicznej. Oznacza to, że te inne organy władzy publicznej, prowadząc postępowanie nie będące postępowaniem karnym, nie mogą samodzielnie ustalić faktu popełnienia przez obywatela przestępstwa i wyprowadzać z tego negatywnych konsekwencji prawnych. Tak rozumiany art. 42 ust. 3 Konstytucji RP wyraża zasadę wyłączności określonego rodzaju postępowania w uchyleniu domniemanie niewinności. Niedopuszczalne jest, wobec tego, samodzielne ustalenie np. przesłanki popełnienia przestępstwa w innych postępowaniach niż właściwe do tego postępowanie karne. Oznacza to, że w

sytuacji, gdy popełnienie przestępstwa stanowi przesłankę pozytywną lub negatywną do wydania przez organ określonego rozstrzygnięcia, to bez prawomocnego wyroku sądu karnego, organ ten nie może samodzielnie ustalić tego faktu. Tak rozumiana konstytucyjna zasada domniemania niewinności działa wówczas, gdy ustawodawca jako bezpośrednią przesłankę wydania określonego rozstrzygnięcia uczynił fakt popełnienia przestępstwa czy innego rodzaju czynu będącego podstawą odpowiedzialności represyjnej (np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 września 1970 r., sygn. akt V KRN 230/70, OSNPG 1971, z. 8, poz. 33). Również w najnowszym orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka dominuje pogląd, że wypowiedź organu władzy publicznej stwierdzająca popełnienie przestępstwa (nie jedynie podejrzenie popełnienia przestępstwa) narusza domniemanie niewinności gwarantowane art. 6 ust. 2 Europejskiej Konwencji, o ile następuje ona poza odpowiednim w tym zakresie postępowaniem karnym (wyroki: z dnia 21 marca 2000 r. w sprawie ASAN RUSHITI v Austria skarga nr 28389/95, z dnia 26 marca 2002 r., w sprawie BUTKEVIČIUS v Litwa skarga nr 48297/99, z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie JAKUMAS v Litwa skarga nr 6924/02).”

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy rozstrzygnął jak w postanowieniu.

[M. T.]

[ms]

Zbigniew Korzeniowski Wiesław Kozielowicz Marek Molczyk